

Дело C-99/22

**Резюме на преюдициалното запитване съгласно член 98, параграф 1 от
Процедурния правилник на Съда****Дата на постъпване в Съда:**

14 февруари 2022 г.

Запитваща юрисдикция:

Symvoulío tis Epikrateias (Държавен съвет, Гърция)

Дата на акта за преюдициално запитване:

30 декември 2021 г.

Жалбоподател:

Kapniki A. Michailidis A.E.

Ответници:

Organismos Pliromon kai Elegchou Koinotikon Enischyseon Prosanatolismou kai Eggyiseon (ΟΡΕΚΕΡΕ) (Агенция за контрол и изплащане на помощи от Общността за ориентиране и гарантиране)

Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (министър на развитието на селското стопанство и храните)

Предмет на главното производство

Искане за отмяна на акт на Ethnikos Organismos Kapnou (Национална агенция по тютюна, Гърция) за възстановяване на недължимо платена премия на Общността.

Предмет и правно основание на преюдициалното запитване

Селско стопанство — Обща организация на пазарите — Суров тютюн — Регламент (ЕИО) № 2062/92 на Съвета — Валидност — Тълкуване — Принцип за недопускане на прилагане с обратна сила на правните норми — Принцип на защита на оправданите правни очаквания — Член 267 ДФЕС

Преюдициален въпрос

Накърнява ли член 3, параграф 3 от Регламент (ЕИО) № 2062/92 на Съвета от 30 юни 1992 г. — който предвижда, че когато закупеното от преработвател количество тютюн на листа с по-ниско качество надвишава, в сравнение с общото закупено количество за съответния сорт, максималния процент, посочен в приложение IV, премията се намалява с 30 % за количеството, което надвишава този процент — принципа за недопускане на прилагане с обратна сила на правните норми и принципа на защита на оправданите правни очаквания?

Цитирани разпоредби от правото на Съюза и практика на Съда

Регламент (ЕИО) № 727/70 на Съвета от 21 април 1970 г. за установяване на обща организация на пазара на суров тютюн (ОВ L 94, 1970 г., стр. 1), последно изменен с Регламент (ЕИО) № 860/92 на Съвета от 30 март 1992 г. (ОВ L 91, 1992 г., стр. 1): членове 1—7а, 13 и 17

Регламент (ЕИО) № 1726/70 на Комисията от 25 август 1970 г. за определяне на реда и условията за отпускане на премията за тютюн на листа (ОВ L 191, 1970 г., стр. 1), изменен с Регламент (ЕИО) № 1413/1991 на Комисията от 29 май 1991 г. (ОВ L 135, 1991 г., стр. 15): членове 2, 2а, 2б и член 7, параграф 2

Регламент (ЕИО) № 2075/92 на Съвета от 30 юни 1992 година относно общата организация на пазара на суров тютюн (ОВ L 215, 1992 г., стр. 70; Специално издание на български език, 2007 г., глава 3, том 11, стр. 77). Членове 1, 3, 5, 6 и 8—10

Регламент (ЕИО) № 861/92 на Съвета от 30 март 1992 г. за определяне на максималните гарантирани количества за реколта 1992 г. в сектора на суровия тютюн (ОВ L 91, 1992 г., стр. 2): първо и второ съображение

Регламент (ЕИО) № 2062/92 на Съвета от 30 юни 1992 г. за определяне за реколта 1992 г. на ориентировъчните цени, интервенционните цени и премиите, които се предоставят на купувачите на тютюн на листа, производните интервенционни цени за балиран тютюн, референтните качества и производствените области (ОВ L 215, 1992 г., стр. 22): първо, трето, седмо и девето съображение, член 3, приложения I и IV

Решения на Съда от 11 юли 1991 г., Crispolti (C-368/89, EU:C:1991:307), от 5 октомври 1994 г., Crispolti и др. (C-133/93, C-300/93 и C-362/93, EU:C:1994:364), 26 март 1998 г., Petridi (C-324/96, EU:C:1998:138), от 17 септември 1998 г., Pontillo, (C-372/96, EU:C:1998:412) и от 6 юли 2000 г., ATB и др. (C-402/98, EU:C:2000:366).

Кратко представяне на фактическата обстановка и главното производство

- 1 С акт на директора на Националната агенция по тютюна от 22 септември 1995 г. на жалбоподателя е разпоредено на основание на Регламент № 2062/92 да възстанови премия на Общността в размер на 51 564 843 GRD (151 327,492 EUR) като недължимо платена, с мотива че всъщност е получил по-висока премия от тази, на която има право, тъй като закупеният от него тютюн от реколта 1992 г. от сорта „Катерини“ е бил с по-ниско качество и е надвишавал процента, определен в приложение IV към този регламент, а именно 20 %.
- 2 Жалбоподателят подава „искане за отмяна“ на този акт до Държавния съвет, който го препраща на Dioikitiko Protodikeio Athinon (Първоинстанционен административен съд Атина, Гърция), за да се произнесе по него. Първоинстанционният административен съд в Атина отхвърля жалбата като неоснователна. Впоследствие жалбоподателят подава въззивна жалба срещу първоинстанционното решение пред Dioikitiko Efeteio Athinon (Апелативен административен съд Атина, Гърция), която е отхвърлена с обжалваното съдебно решение.
- 3 Апелативният административен съд в Атина постановява, че разпоредбата на член 3, параграф 3 от Регламент № 2062/92 се отнася до реколта 1992 г. и има за цел да осигури прехода към новия режим на обща организация на пазара на тютюн за реколта 1993 г., с необходимите изменения. Той също постановява, че определянето на премиите съгласно тази разпоредба не представлява прилагане с обратно действие, тъй като не е свързано с момента на сключване на договорите за реколта 1992 г., а само с качеството на тютюна на производителя. Поради това той отхвърля твърдението на жалбоподателя, че Регламент № 2062/92 е недействителен, тъй като има обратно действие, доколкото обхваща правоотношения, възникнали преди публикуването му на 30 юли 1992 г., и по-специално договорите за закупуване на тютюн от производителите за реколта 1992 г., подписани от жалбоподателя през пролетния сезон и преди 1 юни 1992 г.
- 4 Според Апелативния административен съд в Атина член 3, параграф 3 от Регламент № 2062/92 не нарушава и принципа на оправданите правни очаквания. Той по-конкретно приема, че съгласно постоянната практика на Съда този принцип има за цел да защити всеки осведомен оператор от непредвидими промени в правните положения и отношения и че в областта на общата организация на пазара, където има постоянни актуализации в зависимост от промените в икономическото положение, операторите не могат основателно да очакват, че съществуващото правно положение ще се запази. Вследствие на това той отхвърля твърдението на жалбоподателя, че внезапната и последваща промяна в схемата за помощи на Общността е накарнала очакванията му, че съгласно действащата към момента на

сключване на договорите за отглеждане правна уредба ще получи пълния размер на премията, а не намаление от 30 %.

- 5 Жалбоподателят обжалва решението на Апелативния административен съд в Атина пред запитващата юрисдикция.

Кратко представяне на мотивите за преюдициално запитване

- 6 Съгласно постоянната практика на Съда, макар поначало принципът на правна сигурност на правоотношенията да не допуска акт на Съюза да влезе в сила към момент определи публикуването му, по изключение това е възможно, когато го изисква преследваната цел и когато оправданите правни очаквания на заинтересованите лица са надлежно зачетени. Тази съдебна практика се прилага и в случаите, когато обратното действие не е изрично предвидено в самия акт, но следва от неговото съдържание (решение от 11 юли 1991 г., Crispoltoni, C-368/89, EU:C:1991:307, т. 17).
- 7 От друга страна, също съгласно установената съдебна практика, принципът на защита на оправданите правни очаквания, който е един от основните принципи на Съюза, има за цел да защити всеки осведомен оператор срещу непредвидими промени в правните положения и отношения. Въпреки това, в областта на общата организация на пазара, където компетентните институции разполагат с широко право на преценка в областта на общата селскостопанска политика и където постоянно се правят актуализации в зависимост от промените в икономическото положение, операторите не могат основателно да очакват, че съществуващият режим ще се запази. Приложното поле на принципа на защита на оправданите правни очаквания не може да бъде разширено дотолкова, че да възпрепятства изобщо прилагането на новата правна норма спрямо бъдещите последици от положения, възникнали при действието на предходната уредба. По-специално, тъй като предприемачите не могат да се позовават на наличието на придобито право, за да запазят специфично предимство, евентуалното намаление на приходите им не може да съставлява нарушение на принципа на защита на оправданите правни очаквания (вж. решения на Съда от 5 октомври 1994 г., Crispoltoni и др., C-133/93, C-300/93 и C-362/93, EU:C:1994:364, от 26 март 1998 г., Petridi, C-324/96, EU:C:1998:138, от 17 септември 1998 г., Pontillo, C-372/96, EU:C:1998:412, и от 6 юли 2000 г., АТВ и др., C-402/98, EU:C:2000:366).
- 8 Регламент № 727/70 има за цел, наред с другото, да подобри качеството на произвеждания тютюн и да регулира производството, за да насърчи отглеждането на по-конкурентни сортове; с оглед на ориентацията, която се цели да се даде на производството, ежегодно се определя ориентировъчна цена за реколтата от следващата календарна година и за референтното качество на всеки сорт. Цените, както и референтното качество и производствените области, се определят преди 1 август всяка година за

реколтата от следващата календарна година. Този регламент предвижда и предоставянето на премия на физическите или юридическите лица, които купуват тютюн на листа пряко от общностните производители, при условие че са сключили европейски договори за отглеждане с тези производители. Размерът на премията, приложима за реколтата от следващата календарна година, се определя всяка година преди 1 ноември за всеки сорт от признатите производствени области и за съответното референтно качество. Така определеният размер на премията се прилага за всичкият тютюн от съответния сорт, но по изключение, за да не се възпрепятства правилното функциониране на общата организация на пазара и приспособяването на качеството на производството към изискванията на пазара, може да се определя за качества, различни от референтното качество, в по-висок или по-нисък размер от този, който обикновено се прилага за всичкият тютюн от съответния сорт.

- 9 Регламент (ЕИО) № 727/70 е отменен с Регламент (ЕИО) № 2075/92, влязъл в сила считано от реколта 1993 г., който има за цел да актуализира схемата, по-специално въз основа на политика за качество, и предвижда, че за да се получи премията, трябва да се спазват изискванията за качество. С оглед на реформата на законодателството в сектора на суровия тютюн, в частност за реколта 1992 г., която не е обхваната от разпоредбите на новия Регламент № 2075/92, са приети: а) Регламент № 861/92, с който се определят максималните гарантирани количества, и б) Регламент № 2062/92, с който се определят ориентировъчните цени, интервенционните цени, премиите, референтните качества и производствените области за отделните сортове.
- 10 От системата, установена в Регламент № 727/70 за общата организация на пазара на суров тютюн, следва, че ежегодно определяното „референтно качество“, дефинирано по начин, който позволява възможно най-обективна оценка на качеството на тютюна, е основен критерий за определяне по-специално на размера на премията посредством регламент. Въпреки това от системата на тези разпоредби не следва, че предоставянето на премията на получателите е обусловено от закупуването от тяхна страна на тютюн с определено качество, съответстващо на ежегодно определяното „референтно качество“. Иначе казано, от това не следва, че премията се отпуска само ако получателят купува по договора за отглеждане тютюн, който отговаря на характеристиките за „референтното качество“ на даден сорт, определен в правната уредба.
- 11 На първо място, в член 3, параграф 3 от Регламент № 2062/92 се предвижда премията да бъде намалена с 30 %, когато преработвателят, който получава премията, купува тютюн от по-ниски [спрямо референтните] клас, категория или качество и количествата на закупения от него тютюн с по-ниско качество надвишава определен процент от общите количества закупен тютюн от съответния сорт. По-специално за въпросния сорт „Катерини“ този процент е определен на 20 % в съответното приложение.

- 12 Тъй като Регламент № 2062/92, отнасящ се до реколта 1992 г., която не е обхваната от новия Регламент № 2075/92, е приет на 30 юни 1992 г. и публикуван в Официален вестник на Европейския съюз на 30 юли 1992 г., т.е. в момент, в който договорите за отглеждане вече е трябвало да бъдат сключени в съответствие с Регламент № 1726/1970, горепосочената разпоредба на член 3, параграф 3 от Регламент № 2062/92 има обратно действие.
- 13 Освен това, според запитващата юрисдикция, ако е вярно, че въведеното намаление на премията има за цел да подобри качеството на отглежданите сортове тютюн и следователно тяхната конкурентоспособност, тази цел, която несъмнено е в съответствие с целите на общата организация на пазара на тютюн, вече не е можела да бъде постигната към момента на влизане в сила на Регламент № 2062/92. Това е така, тъй като към тази дата срокът за сключване на договорите за отглеждане между производителите и преработвателите е изтекъл и участниците на пазара вече са решили ориентацията на производството, без да е било възможно повече да се постигне преследваната цел за реколта 1992 г., а именно да се предотврати отглеждането на сортове тютюн, които не отговарят на критериите за качество.
- 14 Именно поради това запитващата юрисдикция изпитва съмнения относно валидността на член 3, параграф 3 от Регламент № 2062/92 на Съвета (вж. решение от 11 юли 1991 г., Crispoltoni, C- 368/89, EU:C:1991:307).
- 15 Освен това според запитващата юрисдикция в настоящия случай е нарушен и принципът на защита на оправданите правни очаквания на операторите, тъй като съгласно действащата разпоредба на Регламент № 727/70 размерът на премията, приложима за реколтата от следващата календарна година, се определя преди 1 ноември всяка година и във всеки случай договорите за отглеждане трябва да бъдат сключени преди края на юни.